

ודאי התר (אבן האזל איסור'מ ד, יז עפ"י סברת החו"ד); או מפני שאין כאן מציאות מסוימת שטלה אחד אסור והשאר מותר, שהרי הטלאים כולם שוים באמיתות מציאותם הלכך אין שייך בזה תורת ביטול, שהרי אין אחד משונה מחברו בעצם (שערי ישר ג, כב); אם אין ברירה' אני אומר שכל טלה מהוה חליפין עבור עשירית מכל חטא ומהכלב, הלכך כולם אסורים (שפ"א). יש מי שכתב [בדעת הרמב"ם] שמסתימת הגמרא כאן משמע שהקושיא היא אף לדעת האומר 'אין ברירה', שכיון שאין כאן 'מחיר' מבורר ולא נתייחד טלה כלשהו כנגד הכלב, אין זה 'מחיר כלב' שאסרה תורה. אלא שלהקריב את כולם אי אפשר כי לגבי כלל העשרה [כחידה אחת] יש כאן 'מחיר כלב' ועל כן יש להוציא אחד [אלא שצריך עיון בתירוץ הגמרא שיש בדמי הכלב טופיינא, והלא יכול להוציא שני טלאים ולהקריב השאר] (עפ"י חזון איש דמאי טו. וע' בקהלות יעקב סי' יא בבאור הדברים ובישוב הקושיא האחרונה). עוד בדעת הרמב"ם [שהביא אוקימתא זו שאין הכלב שוה בדמיו לטלאים, הגם שפסק אין ברירה] – ע' בחדושי רעק"א על המשניות; שו"ת ר"י מסלוצק יד ד"ה הנה מש"כ; שערי ישר ג, כב; חדושי הגר"ט גטין פא; חדושי הנצי"ב בכורות נו; קהלות יעקב יא; שיעורי ר' שמואל קדושין נא.

(ע"ב) 'נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין. עופות – הרי אלו אסורין...'. רש"י והראב"ד מפרשים בעופות חולין, אבל הרמב"ם (איסורי מזבח ד, טו) כתב שאתנן חל על עופות של מוקדשין מדברי קבלה.

'בית ה' אלקיך – פרט לפרה שאין באה לבית. דברי רבי אלעזר. וחכמים אומרים לרבות את הריקועין' – שהם באים לבית. ומשמע שחכמים שדרשו לרבות ריקועים אינם דורשים למעט פרה ולדבריהם הפרה אסורה לבוא ממחיר ומאתנן, שאעפ"י שהיא כקדשי בדק הבית, קראתה תורה חטאת. וכן פסק הרמב"ם (פרה א, ז) וכדברי תנא קמא במשנת פרה (ב, ג) החולק על רבי אלעזר (עפ"י כסף משנה שם ובהל' איסורי מזבח ד, יח).

משמע מדיוק לשון הרמב"ם שלולא שנקראת 'חטאת' היתה מותרת הגם שלא נשתנתה – שלא נאסר אלא להביא לבית' אבל זו כל מעשיה בהר המשחה (כדברי רבנו גרשום, וע' גם בתוס' ע"ז יז. ד"ה מהו, שכל בנין בהר הבית לא נאסר מדאורייתא משום אתנן). ושם לא ריבו מ'בית' אלא דברים שבאים לבנין אבל שאר צרכי המקדש מותרים. וצ"ע.

דבא אמר: מחלוקת כשנרבעו ולבסוף עיברו דרבי אליעזר סבר זה וזה גורם אסור. ואפילו לפי שיטת רבנו תם (בזבחים עא ועוד) ששור הנסקל אינו נאסר בהנאה בחייו אלא רק חל בו דין לדוננו מיד, ושם יישחט או ימות – יאסר אז בהנאה [יש אומרים שזו גם שיטת הרמב"ם – ע' צפנת פענח ו; אבי עזרי מאכ"א תנינא ד, כב. וכן בעינים למשפט זבחים ע: ובשו"ת בית זבול ח"א יח, ודלא כהמנ"ח (נא נב). וע' הר צבי סנהדרין עא.] – גם לשיטה זו ולדה שנוצר לאחר שנגמר דינה אסור, מפני שהיוצא ממנה הריחו כמות וכשם שעליה חל דין זה, לדונה, ולכשתמות תאסר, כך חל על הולד [ונראה שהוא הדין לענין חלבה היוצא ממנה שאסור] (עפ"י זכר יצחק ח"ב מא).

ובחדושי הגר"ר בנגיס (ח"א סא, יח) הניח בפשטות שחלב היוצא ממנה מותר, ואכן הקשה מדוע הולד שנוצר אח"כ אסור הלא האם עצמה לא היתה אסורה בהנאה באותה שעה וגם כל היוצא ממנה מותר. ונשאר שם ב'צע"ג'.

דף לא

'למאן דאמר טרפה ילדה משכחת לה כגון שנטרפה ולבסוף עיברה ובהא פליגי, דר' אליעזר סבר זה וזה גורם אסור ורבנן סברי זוז"ג מותר' – אבל עיברה ולבסוף נטרפה, יתכן שאף לחכמים אסור

משום שעובר ירך אמו וההיטרפות אוסרת את העובר כשם שאוסרת את האם (ע' בסוגיא בחולין נח). לא כן כשארעה ההיטרפות קודם יצירת העובר, לא חל איסור טרפה על העובר. בהסבר הדבר ע' במובא ביוסף דעת שם.

'בשר ולא חלב'. בגדר איסור זה, אם הכוונה לאכילת החלב או על החליבה עצמה (כמשמעות רבנו גרשום כאן) – ע' במובא בבכורות טו.

*

'... כי כל זמן שהגרעין שלם כאשר נזרע, לא יקבל כח העפר ולא יצמיח זולת אחר שנרקב נעשה כח ההיולי ומחבר את עצמו עם כח העפר ומצמיח, כמאחז"ל אימת גדלה לבי מסרחא, וכי אסרחא עפרא בעלמא הוא – כי כל זמן שאדם מדמה בנפשו שכחו ועוצם ידו עשה הכל, אין בו כח החיוני לצמוח, ואחר שנרקב ואז יודע האדם כי כבר כלו כל הפעולות שלו, אז הוא צומח. וכמו כן בעניני עבודת ד' צריך לידע כי כל ענין חיות שיש באדם ודעה בינה והשכל, הכל הוא הכח והחיות מחלק הש"י. וזה שאומרים 'ונפשי כעפר לכל תהיה – פתח לבי בתורתך', על דרך כי שחה לעפר נפשנו... קומה עזרתה לנו, היינו ע"י שמבטל עצמו להכלל-ישראל בבחינת עפר ואפר, נעשה כח היולי ואזי 'קומה עזרתה לנו', וזהו ע"י שנפשו כעפר לכל אזי זוכה לפתיחת הלב בתורה הקדושה...!'

(מתוך 'שמח ישראל' (אלכנסדר) קדושים ה. ועע"ש שבת חוהמ"פ אות קמא; במדבר אות ד)

פרק שביעי

(ע"ב) 'הא קדשי בדק הבית נותנן. אמר רבי אבהו דאמר קרא ועשו לי – משלי'. בתוס' מבואר שנותנים לאומנים מאותן המעות שהוקדשו, ולימד הכתוב בזה שההקדש מתחלל על המלאכה. וכן משמע שהיא דעת רבי עקיבא במשנה שקלים (ד, ו, כפי שפרש הרב מברטנורא). אבל לדברי בן עזאי אין ההקדש מתחלל על המלאכה אלא צריך לעשות תחילה פעולת חילול במעות; מפרישים מהמעות שכר האומנים ומחללים אותן על מעות האומנים, ושוב לוקחים מהם את המעות מתרומה חדשה. וכן פסק הרמב"ם (מעילה ח, ג). ויש לומר שהוא מפרש משנתנו שנותנים לאומנים בשכרם – לאחר חילול, ולא כדברי התוס' שהמעות ניתנים כמות שהם לאומנים (ע' קרית ספר הל' מעילה. וכתב שמה שפסק הרמב"ם להצריך חילול מוקדם – מדרבנן הוא, אבל מהתורה מתחלל ההקדש על המלאכה כרבי עקיבא. וע"ע מקדש דוד לה, ג; חדושים ובאורים).

'חלב המוקדשין וביצי תורין לא נהנין ולא מועלין. במה דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית, הקדיש תרנגולת מועלין בביצתה חמורה מועלין בחלבה'. רש"י ותוס' (במעילה יב) פרשו החילוק; לפי שחלב וביצים אינם ראויים למזבח ואינם כלולים בהקדשתו לפיכך אין בהם מעילה, שלא כקדשי בדק הבית שקדושתם משום ערכם הממוני, על כן גם הגידולים בכלל ההקדש.

יש מי שפרש באופן אחר, על פי המבואר בתוס' בב"ק (עו), שקדשי מזבח נקראים עדיין על שם בעליהם, 'מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן', ואין בהקדשתם יציאה גמורה מרשות הבעלים, שלא כקדשי בדיק הבית (וע' גם בתוס' להלן לב. ד"ה מקדישין). ומוכן לפי זה שבקדשי מזבח אין מעילה בגידולים, שהרי עדיין שם הבעלים על הדבר, שלא כקדשי בדיק הבית שנכנסו לגמרי לרשות ההקדש והרי הם גידולי הקדש גמורים (עפ"י חדושי הגר"ר בנגיס ח"ב ס, יא. עע"ש באורך. וע"ע במצויין ביוס"ד ב"ק שם).

הנה מכתב ששלחתי למורנו הגר"ח קניבסקי שליט"א (אייר תשנ"ז), ותשובתו בצדו: מסתפקנא בהא דתנן (מעילה יב, ב) בקדשי מזבח הקדושים קדושת הגוף שאין מעילה בחלבן וביצייהם, ואילו בקדשי בדיק הבית או בקדושת דמים למזבח, מועלים. ומשמע בתוס' שהחילוק הוא משום דעתו של מקדיש – כיצד הדין במקדיש כבשה תמימה לדמיה, שחלה עליה קדושת הגוף, האם ימעלו בחלבה שהרי דעתו היה לדמים, או שמא אולינן בתר חלות ההקדש, וכיון שחלה קדושת הגוף, שב הדין להיות כשאר קדשי הגוף. [ובפרט לפי סברה המובאת באחרונים עפ"י התוס' בב"ק עו, שקדשי מזבח לא יצאו לגמרי מרשות בעליהן, לכך אין מעילה בחלב, דהכא נמי לא שניא]. ואם נימא כצד זה האחרון, אתי שפיר דיוק המשנה שהביא דוגמא לתרנגולת וחמורה – דבדוקא הוא, כי בבע"ח הראויים להיקרב, חלה קדושת הגוף ולא ימעלו בחלבן.

מענה:

הדין מסתמא נכון, אבל מהמשנה אין ראי' דהמשנה לא רצתה לצייר באופן שעשה איסור. שו"ר שלכאורה מפורש הדבר בתוספתא (א, ט. וכ"ה ברמב"ם מעילה ה, ג): 'המקדיש תורין לבדק הבית – מועלין בביציהן', והרי לכאורה חלה עליהם קדושת הגוף. ודוחק להעמיד בתורים מחוסרי אבר וכדו', שלא חלה עליהם קדושת הגוף. וע"ע.

'לא נהנין ולא מועלין'. על מקור איסור הנאה בחלב המוקדשין, והאם הוא מדאורייתא – ע' במובא ביוסף דעת מעילה יב:

דף לב

'אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדיק הבית אין משנין אותן מקדושה לקדושה ומקדישין אותן הקדש עילוי... ואם מתו יקברו'. דין זה שמקדישים אותם הקדש עילוי אינו אלא בקדשי מזבח כמבואר בסוגיא. וכבר העירו מדוע שנאו התנא כאן, בדינים השייכים בין בקדשי מזבח בין בקדשי בדיק הבית (ע' בית דוד; הגהות רצ"ה ברלין). ובפרט לרבי יוחנן שמפרש הסיפא על שניהם, ואם כן מה מקום להכניס באמצע דין השייך רק בקדשי מזבח. אך נראה שדין זה אינו עומד בפני עצמו אלא הוא כמאמר המוסגר לבאר הרישא, שאמנם אין משנים אותם מקדושה לקדושה, אבל יש בהם מציאות של הקדיש עילוי בקדשים מסוימים, ואחר כך חזר לרישא (לרבי יוחנן). עוד היה מקום לחדש שאף בקדשי בדיק הבית שייך הקדש עילוי, בשאמר 'הרי עלי' להביא דבר לבדיק הבית, שהואיל וחייב באחריותו הריהו שלו. ומה שאמרו בברייתא קדשי בדיק הבית שהתפיסן למזבח או להרמי כהנים לא אמר כלום, היינו בנובד ולא בנודר [ואין זו אוקימתא דחוקה, כי נקט דומיא דחרמי כהנים שהם לעולם ב'הרי זו' לפי מה שכתבו התוס' בסוגינתן]. וכבר עמד המשל"מ (ערכין ו, ח), מדוע בנדר לקדשי בדיק הבית לא אמר כלום. וחדש שאעפ"י שנדר ב'הרי עלי' משעה שהפרישו שוב אינו חייב באחריותו, ולא כקדשי מזבח שעד שלא הקריבו חייב באחריותו. וע"ע מנין לחלק בדבר (ע' שפת אמת). אך אף אם ננקוט כן הלא יש אפשרות שנודר ומתחייב באחריות עד שיביא ליד גובר, ובאופן זה אם יתפס למזבח או

דפים ל – לא

נא. א. האסורים לגבי מזבח, מה דין ולדותיהם?

ב. מה דינם של וולד טריפה, ושל אפרוח שבקע מביצת טרפה, ושל היונקת מן הטריפה?

ג. המוקדשים שנעשו טריפה, האם פודים אותם אם לאו?

א. כל האסורים לגבי מזבח – ולדותיהם מותרים. רבי אליעזר אוסר.

נחלקו אמוראים בדעת רב נחמן האם מחלוקתם בשעיברו ולבסוף נרבעו (ונחלקו בשאלת 'עובר ירך אמו' והרי העבירה נעשתה גם בו, אם לאו), אבל נרבעו ולבסוף עיברו לדברי הכל מותר (רב הונא בר חיננא), או מחלוקתם בנרבעו ולבסוף עיברו (ונחלקו בשאלת 'זה וזה גורם', שהולד נוצר מאביו המותר ואמו האסורה), אבל עיברו ולבסוף נרבעו דברי הכל אסור, היא וולדה נרבעו (רבא). וכן לענין וולד הנוגחת. לפי לשון אחרת נחלקו האמוראים האם מחלוקתם בנרבעו כשהן מוקדשים דוקא, אבל נרבעו בעודם חולין דברי הכל מותרים. או להפך, מחלוקתם כשנרבעו כשהם חולין, אבל נרבעו כשהם מוקדשים ד"ה אסורים.

הלכה כרבא וכלשון ראשונה, הלכך כל שעיברו ולבסוף נרבעו – הולד אסור, וכל שנרבעו ולבסוף נתעברו, אפילו נרבעו לאחר שהוקדשו – הולד מותר (רמב"ם איסור"ב ג, יב).

עוד בדיני וולד הנוגחת לענין איסור הנאה וחיוב מיתה – בסנהדרין פ.

בולד מוקצה ונעבד נחלקו שתי לשונות בגמרא בדעת רבא, האם כשעברו ואח"כ הוקצו או נעבדו מותרים (שאת האם הקצו ועבדו, ולא הולד) או אסורים (שנזח לו בנפחה).

הלכה כלשון אחרונה לאסור [וכן סבר רב שנוח לו בנפחה] (עפ"י רמב"ם איסור"ג, יב; לקוטי הלכות).

ב. וולד טריפה; לדברי חכמים (רבי יהושע. ע' חולין נח) יקרב ולדברי רבי אלעזר לא יקרב. ופרשו בגמרא שלדעת האומר טרפה יולדת, אתה מוצא לפרש מחלוקתם בשנטרפה ולבסוף עיברה; לר"א זה וזה גורם אסור ולחכמים מותר. ולמאן דאמר טרפה אינה יולדת צריך לפרש כשעיברה ולבסוף נטרפה, לר"א עובר ירך אמו ולחכמים לאו ירך אמו.

א. התוס' והרא"ש (רפ"ה דב"ק) פרשו שגם אם ננקוט בעיברו ולבסוף נרבעו שלדברי הכל אסור, כאן יתכן שמותר לחכמים, כי הטרפות תלויה בחיות ובריאות, וכיון שאנו רואים הולד חי ובריא אין לנו לומר שנטרף עם אמו. וכן נוקטים אנו להלכה שהנולד מן הטרפה מותר (עפ"י תוס' וש"ר.

ולמ"ד טרפה חיה יש לעיין אם שייכת סברא זו – ע' בלשון הפוסקים ובפמ"ג עט סק"ה).

ב. לענין אכילת הדיוט; רש"י כתב שלדברי הכל מותר. והתוס' כתבו עפ"י הסוגיא בחולין (נח) שלר"א אסור אף להדיוט.

אפרוח ביצת טריפה; רב הונא אמר שאסור אף לחכמים המתירים בולד, מפני שהביצה גדלה מגוף התרנגולת. וכן סייעו רבא בתחילה. ואביי אמר שמסתבר לאידך גיסא, שאפילו ר"א מודה להתר, שהרי האפרוח גדל רק לאחר שהביצה נסרחת ונעשית כעפר ונפסלת מאכילה. וכן הביא מבריייתא מפורשת, שמודה ר"א לחכמים באפרוח ביצת טרפה שמותר, וחזר בו רבא. (וכן הלכה, שמותר אף למזבח. רמב"ם איסור"ג, יג).

דין ביצת טרפה – בחולין נח.

כשרה שינקה מהטרפה – רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: פסולה מעל גבי המזבח. והעמידו בשם רבי יוחנן כגון שינקה חלב רותח משחרית לשחרית (בכל יום), הואיל ויכולה לעמוד עליו מעת לעת (כלומר שמתייקמת עליו בלבד ואינה צריכה מזון נוסף, הלכך אפילו אם אכלה עוד – אסורה).

א. הוא הדין אם אכלה כל ימיה כרשיני עבודת כוכבים, שעיקר גדילתה מהם – אסורה. ונראה לפום ריהטא אף להדיוט (תוס').

בספר תורת חטאת (סה"י) נראה שגם באיסורי אכילה יש לחוש לדבר. ואולם הש"ך (יו"ד ס) הוכיח מכמה פוסקים שרק באיסורי הנאה יש מקום לאסור, ולא באיסורי אכילה [ומה שצדדו התוס' לאסור להדיוט היינו דוקא בע"ז. וכן מבואר בפסקי התוס' שהיונקת מהטרפה מותרת להדיוט]. וכן הוכיחו בדעת השו"ע (ע' פרי חדש; חדושים ובאורים).

ב. הרמב"ם בפירושו למשנה כתב (וכ"כ הרע"ב) שאין הלכה כרבי חנינא ב"א. וכן בחיבורו הגדול השמיט פסול זה. ואולם הרמ"א (ביו"ד ס) החמיר בדבר עפ"י התוס'.

ג. לסתם מתניתין, כל הקדשים שנעשו טרפה – אין פודים אותם, שאין פודים את הקדשים להאכילם לכלבים (ואכלת – ולא לכלבין). ויש תנא הסובר פודים.

א. הלכה כסתם משנה (רמב"ם איסור"מ ב,י).

יש אומרים שאין נאסר להאכיל לכלבים אלא בשר שאינו ראוי לאכילת אדם כגון טרפה או קדשים שמתו, אבל בשר הכשר לאכילה מותר להאכילו לכלבים, וכן הדין לבכור בהמה בעל מום (עפ"י תוס' זבחים עא: ד"ה ובטריפה; הגהות מרדכי סוף יבמות קכו. וכ"ה ברמ"א יו"ד שוה), אבל לא ישליך הבשר ממש משום בזיון אלא רק בדרך עראי כגון הנותר מהבשר עם העצמות (עפ"י ים של שלמה חולין פ"ד ד).

ויש חולקים ואוסרים מהתורה בכל אופן. וכן בבכור בעל מום (עפ"י רשב"א חולין סט: בשם התוס'; ר"ן ורבנו ירוחם – מובאים בש"ך סק"ח. וכן הסיק שם להזהר בדבר).

ב. יש אומרים שאין איסור דאורייתא לפדות אלא בשביל כלבים, אבל לשאר הנאות מותר (עתוס' ב"ק נג: שעה"מ איסור"מ א,יא; חו"א יח,יב; אגרות משה יו"ד ח"א קצח).

ג. משמע מדברי הרמב"ם (ע' משל"מ ושעה"מ איסורי מזבח א,יא. וכן משמע בסוגיא להלן לג סע"א בפרש"י. וע' גם בסוגיא לעיל יז.) שדבר הקדוש מעיקרא רק קדושת דמים [כגון שהקדיש בעלי מומין] – מותר לפדותם ולהאכילם לכלבים [וכן נקט בסתם בלקוטי הלכות כאן ובדף לג, והוסיף שמתברר שה"ה אם קדמה טריפתם להקדשם יוכל לפדות ולהאכיל לכלבים]. ויש אוסרים מדרבנן (ע' בפסחים כט ובתוס'; שיטמ"ק בכורות יד. אות א).

פרק שביעי; דף לא

גב. מה בין קדשי מזבח לקדשי בדק הבית?

קדשי מזבח עושים תמורה, חייבים עליהם משום פיגול נותר וטמא, ולדם וחלבם (שנוצרו לפני פדיונם) אסור לאחר פדיונם, והשוחטם בחוץ – חייב, אין נותנים מהם לאומנים בשכרם. מה שאין כן בקדשי בדק הבית.

פרטי דיני ולדות וחלב של פסולי המוקדשים – בבכורות יד-טו.

סתם הקדשות לקדשי בדיק הבית וחל על הכל [אפילו על בהמות הראויות למזבח, אם הקדישם בסתם – דמיהם לבדק הבית, ודלא כרבי יהושע שאמר זכרים יקרבו עולות. וכן חל אפילו על שיפויי האילן שהקדיש ועל הנבייה – העלים הנושרים המשמשים לו לזבל], ומועלים בגידוליו [כגון שהקדיש תרנגולות – מועלים בביצתה. חמורה – בחלבה (וכדברי רבי יוסי במעילה)], ואין בהם הנאה לכהנים (כן הגרסה במשניות ובראשונים) – משא"כ בקדשי מזבח [ואפילו למי שאומר מועלים בגידולי מזבח, דוקא בגידולים הראויים למזבח (רש"י: ולדות קדשים. תוס': דם קדשים. ובמקד"ד (טז, ו) צדד בבהמה שנטענה בצמר] ולא בשאר גידולים].

ג. המקדיש נכסיו סתם והיו בהם בהמות הראויות לגבי מזבח, מה דינו?

המקדיש נכסיו סתם – דעתו לבדק הבית כאמור. היו שם בהמות הראויות לגבי מזבח, זכרים ונקבות; רבי אליעזר אומר: זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות לצרכי שלמים, ודמיהם יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. רבי יהושע אומר: זכרים עצמם יקרבו עולות, ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים לבדק הבית.

לדברי רב אדא בר אבהו אמר רב, כאשר כל העדר זכרים מודה ר"א שיקרבו עולות, שאין אדם מניח קדשי מזבח ומקדיש לבדק הבית. לא נחלקו אלא בעדר שיש בו מחצה זכרים ומחצה נקבות, האם אדם חולק את נדרו אם לאו וכשם שהנקבות אינן עולות כך הזכרים. ולפי לשון אחרת בדברי רב אדא בר אבהו, מודה ר"א (רק) כאשר הקדיש בהמות בלבד, אבל כשיש שם נכסים נוספים סובר אין אדם חולק את נדרו והכל לקדשי בדיק הבית.

ולפי דברי רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, משמע שאפילו במקדיש בהמה סתם סובר ר"א שדעתו לבדק הבית (וכן מובא בירושלמי שקלים ד בדעת ריו"ח).

הלכה כר"א (רמב"ם ערכין ה, ז), שכן דעת סתם משנתנו [לדברי רבי יוחנן], וכן סובר רבי עקיבא (במשנת שקלים). ומסתבר שהלכה כרבי יוחנן, שאפילו יש לו עדר שכולו זכרים – סתם הקדשות לבדק הבית (לקוטי הלכות).

דף לב

גד. מה דין ההקדשות דלהלן?

- א. קדשי מזבח שהקדישן לבדק הבית או התפיסם לחרמי כהנים?
- ב. קדשי בדיק הבית שהתפיסם לקדשי מזבח או לחרמי כהנים?
- ג. חרמי כהנים שהתפיסם לקדשי מזבח או לקדשי בדיק הבית?

א. קדשי מזבח מקדישים אותם לבדק הבית 'הקדש עילו'. כלומר מעלים אותם בדמים לפי הזכות שיש לו בהם, ונותן הדמים לגזבר. וכן מחרימים אותם לכהן – כן הסיקו בגמרא והשיבו על רב הונא שאמר קדשי מזבח שהתפיסם לחרמי כהנים לא עשה כלום.

לפרש"י, לדעת עולא מדין תורה אין חלה קדושת בדיק הבית על הקרבן, והדרשות שדרשו (ע' ערכין כח–כט) – אסמכתא בעלמא הן. ולדבריו צריך הגזבר לעמוד על הקרבן [מדרבנן] בשעת הקרבנו כדרך שהבעלים עומדים על קרבנם.

התוס' חולקים וסוברים שאף לדעת עולא חייב מהתורה ליתן דמים להקדש אלא שמהתורה אין חלה קדושת בדיק הבית על גוף הקרבן ורשאי להקריבו וליתן דמיו, ומדרבנן צריך לשומו תחילה ולפדותו (וכן נראה בדעת הרמב"ם ערכין ו, י. משל"מ. ולדבריהם אין מקור לכך שהגזבר כבעלים וצריך לעמוד עליו בשעת הקרבה. וע' קה"י ב"ק יד, ה).